

<https://doi.org/10.15407/uhj2026.04.005>
УДК 94(100)355.48(477:470+571)“2022/2026”

Степан ВІДНЯНСЬКИЙ

доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України,
завідувач відділу історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України,
Інститут історії України НАН України (Київ, Україна)
stepanvid@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8825-7024>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАХІДНОЇ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ШИРОКОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ

Мета статті — розкрити зрушення на міжнародній арені на п'ятому році широкомасштабної агресії Росії проти України, що відбуваються переважно під впливом зовнішньої політики нової адміністрації США на чолі з Д. Трампом, динаміку змін політики західних держав щодо російсько-української війни й допомоги Україні. **Методологія** ґрунтується на використанні загальнонаукових і міждисциплінарних підходів, що дозволяє комплексно висвітлити проблему трансформації західної підтримки України під час широкомасштабного вторгнення РФ. **Наукова новизна** полягає в системному дослідженні, переважно на основі контент-аналізу матеріалів вітчизняних і закордонних ЗМІ, посилення зусиль ЄС, головного на сьогодні партнера України, у підтримці й наданні допомоги Україні, розкритті особливостей і проблем щодо реалізації цього курсу окремими країнами-членами ЄС, а також у висвітленні питань трансформації європейської системи безпеки за участю України та активізації діяльності української дипломатії щодо більш ефективної співпраці з країнами світу в захисті й збереженні національної державності й незалежності України та її відновленні під час і після завершення російсько-української війни. **Висновки:** останнім часом в європейському суспільстві утверджується чітке переконання, що Європа як ніколи потребує єдності, а ЄС повинен трансформуватися та активізуватися для зміцнення своєї глобальної ролі в міжнародних відносинах,

Цитування: Віднянський С. Трансформація західної підтримки України під час широкомасштабного вторгнення РФ. *Український історичний журнал*. 2026. № 4 (589). С. 5—32. <https://doi.org/10.15407/uhj2026.04.005>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2026. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ISSN 0130-5247. Український історичний журнал. 2026. № 4 (589)

стати моральним лідером у світі, а членство України в ЄС і НАТО стане гарантією європейської безпеки та важливим чинником процвітання Європи. Для цього Україна повинна продовжити системні реформи навіть в умовах затяжної російсько-української війни й за допомоги ЄС та НАТО завершити війну всеохопним, справедливим і сталим миром.

Ключові слова: російсько-українська війна, ЄС, НАТО, США, дипломатія, проблеми міжнародної допомоги Україні.

На п'ятому році широкомасштабної війни Росії проти України в українському суспільстві дедалі частіше лунають застереження, що «можливо, ми не хочемо, боїмося зрозуміти, що за нашого життя нам не судилося побачити те, що можна назвати миром, що війна в той чи інший спосіб не закінчиться за нашого життя ніколи», і якщо навіть «активна фаза війни в Україні закінчиться у 2026-му, але це буде далеко не кінець», та «якщо ми не сприймемо нові виклики серйозно, то можемо втратити свою країну вчергове» [1; 2]. Подібні настрої існують і за межами України. Наприклад, ще у вересні 2025 р. президент Туреччини Р.Т. Ердоган заявив: «Я не дуже вірю, що війна в Україні скоро закінчиться. Це погані новини», і додав, що «Європа не зможе надавати Україні економічну допомогу вічно», а «Україна не може конкурувати з Росією економічно» [3].

Звичайно, час покаже, що чекає на Україну, але якщо дійсно таким небезпечним і непередбачуваним виглядає її майбутнє, то без підтримки й допомоги наших західних партнерів Україні буде дуже важко, а то й неможливо відстояти національну державність і незалежність під час затяжної війни на виснаження, яку продовжує брутально вести РФ. І це незаперечно довели чотири роки широкомасштабної війни Росії проти України.

Зрозуміло, що за нинішніх умов надзвичайної нестабільності міжнародного контексту й повної непередбачуваності дій США на чолі з Д. Трампом, раціонально аналізувати, а тим більше прогнозувати світову політику й нову міжнародну систему, яка нині формується, дедалі більш очевидно навколо сфер впливу США, Китаю та Росії (про що, зокрема, можуть свідчити візити до Пекіна Д. Трампа і В. Путіна у травні 2026 р.), і яка навряд чи здатна забезпечити стабільний міжнародний порядок, украй складно [4; 5]. В умовах масштабування російсько-української війни, демографічної кризи, економічної нестабільності й руйнування ворогом критичної інфраструктури України є очевидним, що наша країна потребує колосальних ресурсів для виживання, стабілізації та відновлення. Частину цієї потреби закриває держава, частину — українське суспільство. Водночас надзвичайно вагому роль у підтримці країни відіграють міжнародні партнери, які вже п'ятий рік спрямовують мільярди на допомогу Україні в її справедливій війні проти агресії РФ, здійснення системних реформ, розвиток соціальної сфери, інновацій тощо. Без цієї підтримки західних партнерів, насамперед фінансової, навряд чи можлива успішна відбудова й повноцінне відновлення України під час і після завершення війни. Наприклад, лише потреби оборони України у 2026 р. оцінюються щонайменше в 120 млрд дол., лише половину з яких профінансує держбюджет [6]. Вартість війни постійно зростає: якщо у 2024 р. один день бойових дій коштував бюджету 140 млн дол., то у

2025 р. вже 172 млн — це зарплати військових, боєприпаси, зброя, підтримка поранених, зниклих безвісти та сімей загиблих. Наразі понад 30 % ВВП України йде на оборону — це найвищий показник у світі. Зокрема, за чотири роки широкомасштабної війни Україна наростила виробництво зброї у 35 разів. Країна виготовляє власні артилерійські боєприпаси й патрони для стрілецької зброї, самохідні гаубиці «Богдана» й крилаті ракети «Фламінго», не кажучи вже про мільйони дронів [7]. Але Україні все одно вкрай потрібна міжнародна допомога.

Слід також наголосити, що допомога західних партнерів Україні не є «благодійністю», адже для ЄС російсько-український фронт передусім є передовою захисту від російського експансіонізму. Еліти західних країн, які допомагають Україні, усвідомлюють, що гіпотетична російська перемога дозволить диктаторським режимам більш зухвало, безкарно й систематично порушувати норми міжнародного права. Російсько-український фронт конвенційної війни перетворився на складову глобального фронту «гібридної війни», яку автократичні диктаторські режими ведуть проти ліберальних демократій. Тому, якщо демократичні держави Заходу не спромоглися дипломатичними засобами запобігти російській агресії проти України, яка ставила на меті перегляд наслідків російської поразки в «холодній війні», а на анексію, а точніше, тимчасову окупацію українського Криму РФ у березні 2014 р., що поклала початок сучасній російсько-українській війні, реакція міжнародної спільноти була не зовсім адекватною та недостатньо рішучою у підтримці територіальної цілісності України, і вони лише намагалися політично урегулювати «український конфлікт» для досягнення домовленості з російським агресором і стабільності на Донбасі, то неспровокована й брутальна масштабна збройна атака Росії на Україну в лютому 2022 р. не залишила вибору державам західної демократії, які були вимушені визнати цю агресію нападом на європейські та євроатлантичні демократичні цінності, на основоположні принципи, на яких будується ООН. Як наслідок, уперше у вітчизняній та світовій історії безпрецедентна міжнародна підтримка України та потужний тиск на країну-агресорку проявляється в активній політичній, фінансовій, військовій, гуманітарній допомозі Україні держав-членів ЄС і НАТО та інших країн: загалом у 2022 р. понад 50 держав світу надавали таку допомогу Україні, розглядаючи її як інвестицію в європейську та євроатлантичну безпеку [8]. Принаймні до інавгурації 20 січня 2025 р. Д. Трамп так сприймали ситуацію у Вашингтоні й Брюсселі. Але прагнення новообраного президента США за будь-яку ціну припинити успадковану, на його думку, від Дж. Байдена війну в Україні, непослідовність у його ставленні до РФ і фактична відмова від особливих стратегічних відносин між США і Європою поставили під сумнів надійність Сполучених Штатів як союзника й гаранта безпеки й свободи демократій, а також як провідної сили, присутньої у світі загалом і надійного партнера України зокрема.

З приводу цього досить чітко висловилася в жовтні 2025 р. в інтерв'ю «Європейській правді» фахівчиня з історії Центрально-Східної Європи, відома американська журналістка й письменниця Енн Епплбаум: «Президент США не бачить себе лідером світових демократій (яким вважали себе і Джордж Буш-молодший, тобто попередній президент-республіканець, і Джо Байден, і Барак Обама, і всі аме-

риканські президенти, починаючи з Рузвельта). Трамп — перший президент, якому це не треба [...], його бачення світу — відмінне від усіх американських президентів з 1940-х років» [9]. Звичайно, це не могло не вплинути на еволюцію політики інших держав західного світу щодо російсько-української війни й допомоги Україні.

Загалом у широкомасштабній війні РФ проти України можна виділити два періоди. Перший — 2022—2024 рр. — період брутального наступу російських військ і боротьби України за виживання, успішного спротиву ЗСУ російській агресії у 2022 р., невдалої спроби українського контрнаступу влітку 2023 р., операції ЗСУ в Курській області РФ у серпні 2024 р. і переходу до «війни на виснаження». У цей період для адміністрації президента США Дж. Байдена (2021—2025) та для ЄС війна стала викликом євроатлантичній безпеці й тому вони надавали всебічну допомогу Україні. США, наприклад, за час президенства Байдена після початку широкомасштабного вторгнення РФ надали Україні 66 млрд дол. лише на військову допомогу, а загалом Конгрес за цей час схвалив витрати на економічні, гуманітарні й інші потреби України на суму близько 183 млрд дол. ЄС, своєю чергою, надав Україні допомогу на загальну суму 200,6 млрд євро, враховуючи понад 104,6 мільярда євро, наданих «Командою Європи» на підтримку загальної економічної, соціальної та фінансової стійкості України; 75,2 млрд євро на заходи військової допомоги; до 17 млрд євро на допомогу державам-членам ЄС із забезпеченням потреб українців в ЄС; 3,8 млрд євро з прибутків від знерухомлених російських активів [10; 11]. Велика Британія за цей час надала Україні понад 11 млрд фунтів стерлінгів, з них майже 8 млрд — військової допомоги. Коаліція країн «Рамштайн» за чотири роки цієї війни надала Україні понад 150 млрд дол. військової допомоги для посилення оборони [12].

Але попри цю досить значну допомогу західних партнерів Україні, ними так і не було обрано стратегію перемоги України й завдання РФ поразки. Кремль лише «стримували» шляхом санкцій та дозованої допомоги Україні. На це звернув увагу міністр оборони Естонії Ханно Певкур під час безпекової конференції GLOBSEC у Празі 31 серпня 2024 р. Говорячи про «стратегічну невизначеність» допомоги Україні з боку Заходу, він наголосив: «Ключове питання, на яке ми, політики, маємо відповісти для себе самих — чи ми хочемо, щоби Україна воювала, чи щоби Україна перемогла. Нам бракує політичного рішення про те, що ми хочемо саме перемоги України. Якщо ухвалити це рішення, то стають зрозумілими подальші кроки [...] Якщо визначити перемогу України як мету, то Захід зможе ухвалити стратегію перемоги [...] Тому нині треба змінити “підтримку війни” на “підтримку перемоги України”» [13]. Його підтримав міністр закордонних справ Литви Г. Ландсбергіс, який у листопаді 2024 р. заявив, що стратегія ЄС щодо України в умовах війни з Росією виявилася неефективною та потребує перегляду. Зокрема, він вважає, що «тактика деескалації більше не є ефективною» і «Європі потрібна нова стратегія підтримки України». «Нам потрібна стратегія, яка б виходила з сили [...]. І коли я говорю про силу, я говорю про зброю, я говорю про реальне зняття всіх обмежень», — додав міністр. Колишній очільник МЗС України Д. Кулеба теж висловлював жаль з приводу того, що загалом на Заході бракує

усвідомлення важливості наслідків війни РФ проти України та чіткого розуміння своєї власної мети. Він заявив: «Жодна інша концепція не завдала Україні більше шкоди, ніж концепція “уникнення ескалації”». Політика уникнення ескалації — це величезна помилка Заходу. Захід повинен винести з цього уроки» [14].

Заслуговують на увагу й результати соціологічного моніторингу «Українське суспільство в умовах війни», проведеного фахівцями Інституту соціології НАН України наприкінці 2024 р. Якщо у 2022 р. на запитання «Як Ви оцінюєте міжнародну допомогу Україні у війні з Росією?» українці дали в середньому 7,1 з максимальних 10 балів, то через три роки цей показник знизився до 5,5 [15, с. 449].

Від інавгурації Д. Трампа розпочався другий період у російсько-українській війні, який триває й донині — «війна на виснаження» без відчутного оперативного прогресу для обидвох сторін, яка характеризується небувалою стійкістю ЗСУ та українського суспільства. Він відзначається також невизначеністю політики нової адміністрації США щодо цієї війни, обмеженням допомоги Україні, непослідовним ставленням Сполучених Штатів до країни-агресорки, Росії, і непередбаченістю їх політики щодо Європи та цілого світу загалом. Стає дедалі очевиднішим, що Трамп зацікавлений у фрагментації ЄС, аби грати роль модератора й отримувати з цього прибутки.

Мало того, на п'ятий рік широкомасштабного вторгнення Росії в Україну складається враження, що США та Захід втомилися від цієї війни й не бажають перемоги України: страх ескалації конфлікту з РФ насамперед через її ядерний шантаж, загрози масової еміграції до Європи домінують в ухваленні рішень партнерами щодо допомоги Україні, тому наразі їхня мета — якнайшвидша зупинка російсько-української війни, а не поразка Росії. Чимало західних політиків узагалі не вірять, що Росію можна перемогти. Опитування громадської думки в низці держав Західної Європи й у США також свідчать, що готовність підтримувати Україну «до перемоги» різко знизилася в західному суспільстві, де переважає думка, що насамперед слід прагнути «припинення конфлікту й укладення миру», навіть якщо для цього Україні доведеться відмовитися від частини своєї території або незалежності. Наприклад, у Німеччині, за даними опитування, проведеного Інститутом громадської думки Forsa в серпні 2025 р., 52 % респондентів вважали, що Україна повинна відмовитися від окупованих Росією територій (а це понад 20 % української території), щоб сприяти укладенню мирної угоди [16]. Адміністрація Трампа з перших днів почала активно діяти в цьому напрямі, розпочавши, зокрема, переговорний процес із РФ і Україною, а також з європейськими партнерами з метою досягнення принаймні припинення вогню та перемир'я на певний період, щоб у цій війні «не гинули тисячі людей». Деякі лідери західних держав теж вдалися до контактів із кремлівським диктатором з метою знайти компромісні шляхи закінчення російсько-української війни. А в оточенні Д. Трампа останнім часом навіть вбачають провину Європи в тому, що Україна не готова до більших поступок задля мирної угоди.

Виходячи з цих реалій, президент України В. Зеленський в інтерв'ю «ABC News» 7 вересня 2025 р. вперше чітко заявив, що вважає перемогою для України

її виживання як незалежної держави. «Мета Путіна — окупувати Україну [...] він, звичайно, хоче повністю окупувати нас. Для нього це перемога. І поки він не може цього зробити, перемога на нашому боці. Тому для нас виживання — це перемога. Тому що ми виживаємо завдяки нашій ідентичності, нашій країні, нашій незалежності» [17; 18]. Саме тому в Україні, а також на Заході останнім часом, попри складний перебіг російсько-української війни й невизначеність щодо умов її завершення, актуалізувалося питання посилення підтримки України у війні та допомоги наших партнерів у високовартісному й тривалому процесі відновлення України. І вирішальна роль тут належатиме Європі.

Невипадково сьогодні, коли президент США Д. Трамп наполягає, що саме європейські країни повинні відігравати ключову роль у наданні гарантій безпеки для України та в забезпеченні власної безпеки, а США взагалі не треба було «лізти в Україну», лідери ЄС стали активно обговорювати можливість посилення військової допомоги Україні в разі припинення підтримки з боку США, збільшення оборонної підтримки України та інвестицій в український ОПК, у виробництво дронів, а також механізми надання допомоги у відновленні України, зокрема через використання заарештованих активів РФ.

Водночас після суперечливих заяв та ініціатив Д. Трампа щодо російсько-української війни, активізувалася діяльність президента, уряду й парламенту України на міжнародній арені, зокрема на європейському напрямі, особливо після невдалої, навіть скандальної, зустрічі президентів США й України в Білому домі 28 лютого 2025 р., коли В. Зеленський, на думку Д. Трампа, «перегнув палицю» і «зневажив» Сполученні Штати. У 2025 р. президент України здійснив 59 візитів до 25 країн та прийняв 99 глав держав, урядів, парламентів і представників міжнародних організацій в Україні, провів сотні телефонних дзвінків і розмов із лідерами західних держав [19]. Наприклад, 6 березня 2025 р. В. Зеленський брав участь в екстреному саміті ЄС щодо переозброєння Європи, який відбувся у Брюсселі. У виступах учасників саміту переважала думка, що їхній найближчий союзник — Сполучені Штати — більше не зацікавлений у довірливій співпраці, яка визначала трансатлантичні відносини протягом восьми десятиліть. Неповага до союзників, спроби примусити Україну до поступок і втручання у внутрішні справи Європи перетворили США з найважливішого партнера Європи та найпалкішого прихильника України на щось подібне до супротивника. Тому учасники саміту ЄС дійшли висновку, що Європа повинна спиратися насамперед на власні оборонні спроможності, зміцнювати їх та взяти на себе відповідальність за власну безпеку в межах НАТО [20]. Зокрема, очільники 27 держав ЄС підтримали ідею президентки Єврокомісії Урсули фон дер Ляен щодо посилення оборонної спроможності ЄС через програму «Переозброїти Європу», що передбачає мобілізацію 800 млрд євро і кредитування на 150 млрд для оборонних потреб [22; 23].

Щодо України, то в підсумковій заяві безпекового саміту висловлювалася «рішуча підтримка» України після рішення Д. Трампа припинити військову допомогу Україні, обмежити обмін розвідданими та його намагання відсторонити Київ від переговорного процесу. «Не може бути переговорів щодо України без Украї-

ни», — наголошувалось у заяві. У своєму виступі на саміті президент України подякував європейським лідерам за підтримку: «Упродовж цих днів і тижнів я вже говорив із багатьма з вас, і я вдячний за вашу підтримку. Українці справді цінують те, що в час таких бурхливих емоцій у світовій політиці європейська єдність збережена і Європа справді намагається діяти правильно» [24]. Після завершення саміту президент Європейської ради Антоніу Кошта на пресконференції заявив, що декілька держав-членів ЄС зобов'язалися виділити до 15 млрд євро на додаткову допомогу Україні. «З 2022 року ми вже надали понад 135 мільярдів євро на підтримку України. Наша підтримка є непохитною. Якщо війна продовжиться, в будь-якому майбутньому, в мирних переговорах, у відновленні, у вступі до Європейського Союзу», — наголосив А. Кошта [25]. Того ж дня, 6 березня 2025 р., відбулося позачергове засідання Європейської ради щодо підтримки України, на якому 26 із 27 держав Євросоюзу (за винятком Угорщини) підтримали висновки саміту лідерів ЄС щодо України. Єврокомісія рекомендувала продовжити термін надання колективного захисту українським біженцям від війни до 1 березня 2027 р.

10—11 квітня 2025 р. у Брюсселі український прем'єр-міністр Д. Шмигаль брав участь у роботі організованого Європейською комісією першого в історії бізнесового саміту ЄС — Україна, який став нагодою для європейського бізнесу ознайомитися з можливостями, які пропонує Україна, та фінансовою підтримкою, яку ЄС надає європейським компаніям для інвестування в Україну. На цьому форумі були розглянуті питання відбудови України крізь призму європейської реіндустріалізації, а також продемонстровані потенціал України й реформи, які можуть розблокувати інвестиції та покращити бізнес-середовище. Ключовими темами обговорення стали: єдиний ринок і промисловість, розвиток інфраструктури, сировина, банківські та страхові послуги тощо [26].

Подібні спільні заходи України та ЄС з питань відбудови України останнім часом відбуваються регулярно. Наприклад, 10 квітня 2025 р. в Києві пройшов форум, що об'єднав представників державного сектору, міжнародних і донорських організацій, бізнес-спільноти та експертного середовища навколо теми розвитку екоіндустріальних парків в Україні. 10—11 липня 2025 р. в Римі відбулася конференція з відновлення економіки України, під час якої був підписаний Меморандум про співпрацю між «Укроборонпромом» та італійською Федерацією компаній авіаційної та оборонної галузей. На початку вересня 2025 р. у Брюсселі відбувся Другий форум оборонної промисловості Україна — ЄС, у якому взяли участь понад 500 учасників, котрі представляли понад 100 європейських і понад 30 українських компаній та асоціацій, а також урядовці ЄС із майже 20 країн. Його результатом стало підписання Меморандуму про взаєморозуміння щодо оборонно-промислової співпраці між українським урядом та Європейською асоціацією аерокосмічної, безпекової та оборонної промисловості. Тісніша співпраця між оборонними компаніями сприятиме, як вважають у Міністерстві з питань стратегічних галузей промисловості України, подальшій інтеграції української оборонної промисловості з Європейською оборонною технологічною та промисловою базою, що відповідає

прагненням України до ЄС та «Спільний білий книзі з питань європейської оборонної готовності до 2030 р.» [27].

Важливою датою для України та Європи стало 9 травня 2025 р., коли в Москві відбувався військовий парад до 80-річчя радянського «дня Перемоги», європейці відзначали День Європи, а у Львові зібралися міністри й топ дипломати з ЄС та інших держав Заходу, які домовилися створити механізм покарання російського керівництва за агресію проти України. Учасники ухвалили «Львівську заяву», яка стала першим політичним рішенням високого рівня про створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. За цією політичною домовленістю, уперше від 1940-х рр. у світі з'явиться трибунал, створений для покарання політиків за розпочату й підтриману ними агресію проти іншої держави. На відміну від Нюрнберга, де суд над нацистами почали створювати лише після завершення війни, про трибунал для російської еліти Захід домовився ще під час активних бойових дій і він може почати працювати в рамках Ради Європи в Гаазі, як заявила представниця ЄС із зовнішньої та безпекової політики К. Каллас, уже у 2026 р. Цей трибунал щодо злочину російської агресії проти України, на переконання представників європейської дипломатії, є обов'язковим елементом правосуддя, і лідери РФ не мають лишатися безкарними [28]. Через рік, 15 травня 2026 р., на міністерській зустрічі Ради Європи в Кишиневі було схвалено ключове рішення у процедурі запуску Спеціального трибуналу щодо злочину агресії Росії. Під час засідання 37 держав світу ухвалили рішення про затвердження Розширеної часткової угоди про створення Керівного комітету Спеціального трибуналу щодо злочину російської агресії проти України — третього установчого документа цього трибуналу [29]. Глава МЗС України А. Сибіга з приводу цього саркастично заявив, що «цей трибунал допоможе правителю Росії здійснити його мрію і увійти в історію» [30].

Про підтримку Євросоюзом України в її спротиві російській агресії свідчить неоднозначна, але переважно негативна реакція європейських лідерів і політиків на зустріч Д. Трампа з В. Путіним на Алясці 15 серпня 2025 р., коли американський президент урочисто приймав російського диктатора на червоній доріжці й не запровадив проти РФ обіцяні санкції. «Спільна поява Путіна з президентом США, рукостискання на червоній доріжці та спільна поїздка в лімузині стали сигналом усьому світу: Росію — попри те, що вона не поступилася жодною своєю вимогою щодо майбутнього України, — знову визнано рівним партнером. І цим Путін прорвав понад трирічну дипломатичну ізоляцію», — поділився своїми враженнями від зустрічі на Алясці Йошка Фішер, віцеканцлер і міністр закордонних справ Німеччини в 1998—2005 рр. «Отже, європейцям потрібно усвідомити — у цьому новому світовому порядку вони залишилися самі. США більше не враховуватимуть їхніх інтересів — ні у сфері безпеки, ні в торгівлі. Європа повинна стати глобальною силою сама по собі, швидко й енергійно прийнявши весь спектр викликів, які це передбачає, включно з космосом, спецслужбами та всім цифровим сектором. Цей “поворотний момент” у довгій історії Європи потребує значно більших і масштабніших зусиль, ніж просто переозброєння звичайною технікою та особовим складом — яким би важливим воно не було. Саме в цьому й полягає

головний сигнал з Аляски для європейців» [31], — попереджає Європу Й. Фішер. Посол ЄС в Україні Катаріна Матернова назвала неприйнятним «мир», про який йшлося на зустрічі в Анкориджі і який вимагає від України віддати неокуповані частини Донбасу. За її словами, Євросоюз, який із самого початку чітко й рішуче заявляв, що мир повинен ґрунтуватися на принципах міжнародного права, на повній повазі до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, не терпітиме миру, який є лише іншим словом для капітуляції [32].

Невипадково після зустрічі на Алясці, з метою відстояти українську позицію та переконати американського президента змусити Путіна негайно припинити вогонь, обговорити спільні гарантії безпеки для досягнення справжнього перемир'я, а потім і стійкого миру в Україні та Європі, 18 серпня 2025 р. у Вашингтон на зустріч президента України з президентом США прибули президент Франції Е. Макрон, британський прем'єр-міністр К. Стармер, канцлер ФРН Ф. Мерц, прем'єр-міністр Італії Дж. Мелоні, президент Фінляндії А. Стубб, голова Європейської комісії Урсула фон дер Ляйен, генеральний секретар НАТО М. Рютте. Вони підтвердили, що ЄС купить у США зброю для України на 100 млрд дол., на чому неодноразово наполягав Д. Трамп. Утім, учасникам зустрічі у Вашингтоні так і не вдалося узгодити досить відмінні позиції України, ЄС та США, і особливо РФ, щодо закінчення російсько-української війни й гарантій безпеки для України [33].

Отже, оскільки Д. Трамп твердить, що саме європейські країни мають відігравати ключову роль у наданні гарантій безпеки для України й у забезпеченні власної безпеки, то лідери Євросоюзу стали активно обговорювати не лише можливість посилення військової допомоги Україні, якщо припиниться підтримка з боку США, але й збільшення обороноздатності самої Європи. Через усвідомлення реальної загрози в Європі значно збільшилися оборонні витрати держав-членів НАТО: у 2025 р. всі країни НАТО досягли оборонної цілі у 2 % ВВП (лідером є Польща — майже 4,5 %), а на саміті в Гаазі в липні 2025 р. країни-члени НАТО погодилися до 2035 р. підвищити цільовий рівень оборонних витрат до 5 % ВВП. Європа за останні два роки у шість разів збільшила виробництво боєприпасів і втричі пришвидшила розширення оборонних заводів, розробляються плани на випадок війни з РФ, обговорюється створення власних збройних сил, відправлення «військових радників» і навіть західних військ і приватних оборонних компаній до України або миротворчих місій, а Лондон і Париж виразили готовність очолити таку «коаліцію охочих / рішучих» і вже діють у цьому напрямі, розробляючи реалістичну стратегію примусу Росії до миру. Це засвідчили результати зустрічі «коаліції охочих / рішучих» у Франції на початку вересня 2025 р. за участю 35 держав, 26 з яких погодилися брати участь у наданні гарантій безпеки для України, які включають захист на землі, у повітрі, на морі, у кіберпросторі, довгострокове фінансування для доозброєння і відновлення української армії, а також членство України в Євросоюзі [34; 35].

Слід зазначити, що ця зустріч у Парижі невинуватково відбулася саме після 25-го саміту Шанхайської організації співробітництва (далі — ШОС), що відбувся 31 серпня — 1 вересня 2025 р. в китайському місті Тяньцзінь і зібрав лідерів понад

20 держав, зокрема КНР, РФ, КНДР, Індії, Пакистану, Туреччини, Ірану, Казахстану, Білорусі, Азербайджану, а також керівників і представників 10 міжнародних організацій, у тому числі ООН [36]. Це був найбільший саміт з моменту заснування ШОС у 2001 р., який продемонстрував світу, що у США, ЄС і НАТО є потужна альтернатива — країни Глобального Півдня на чолі з Китаєм. У зв'язку з цим зазначимо, що ШОС охоплює близько 65 % території Євразії та 24 % території світу, де проживає 42 % населення планети та створюється приблизно 30 % світового ВВП. Невипадково світові медіа сприйняли цей саміт, а також масштабний військовий парад у Пекіні, присвячений 80-й річниці капітуляції Японії та завершення Другої світової війни, як виклик насамперед Вашингтону: «Поки США сваряться із союзниками та накладають мита на ключових партнерів, лідер Китаю Сі Цзіньпін намагається використати вікно можливостей, аби перетягнути “геополітичний канат” на свій бік»; «Саміт ШОС у Тяньцзіні 2025 року став майданчиком для демонстрації амбіцій Китаю у просуванні нового глобального порядку, орієнтованого на країни так званого Глобального Півдня. Метою цього нового порядку заявляється “багатополярність”, що позиціонується як альтернатива “західному домінуванню”», — писали західні ЗМІ. А видання «Bloomberg» назвало показово дружній саміт у КНР «перекроюванням геополітичної карти світу» [37].

Саме тому перед Європою гостро постало питання, чи здатна вона самостійно подбати про свою безпеку. Як вважає Закі Лаїді, спеціальний радник Верховного представника ЄС із закордонних справ і політики безпеки у 2020—2024 рр., «бути союзником США за Трампа стає дедалі більшою проблемою», адже «політика США залишається глибоко непередбачуваною — саме це й лякає європейців». Наприклад, на початку вересня 2025 р. США повідомили країни Європи про те, що відмовляються від спільних зусиль у боротьбі з дезінформацією з боку Росії, а також Китаю та Ірану, що фахівці оцінили як «односторонній акт роззброєння» в інформаційній війні з Росією. «Перші два роки війни в Україні підняли авторитет ЄС, але нинішня політика США оголила незручну реальність: найбільший страх Європи — це справжня незалежність», — підсумовує свої роздуми щодо безпекової ситуації в Європі З. Лаїді [38].

У цій складній для Європи ситуації є два варіанти — або вагатися далі, зважаючи на агресивну політику Росії, а також США, Китаю, Ірану та КНДР, або остаточно прокинутися і стати глобальним міжнародним гравцем. Якщо при заснуванні ЄС пріоритетною для країн-членів була геоекономіка, то нині на передній план виходить саме геополітика — більша автономія, самостійність і активність у міжнародних відносинах. Тому Євросоюз сьогодні поглиблює свої відносини, насамперед торговельно-економічні, з Китаєм, Індією, Латинською Америкою, Австралією, а країни-члени ЄС намагаються дотримуватися директив Брюсселя щодо спільної зовнішньої і безпекової політики, хоча це виявилось складним завданням, а також використовувати власні двосторонні параметри співпраці з Україною в умовах війни.

Найбільшу допомогу Україні, якщо рахувати за питомою вагою від валового внутрішнього продукту, надають країни Північної Європи (Данія, Нідерланди,

Швеція, Фінляндія, навіть Норвегія, хоча вона тільки член НАТО, а не ЄС, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Німеччина). Франція, Італія, Іспанія, Португалія, а також балканські країни, своєю чергою, мають менші показники допомоги Україні відносно власного ВВП. Наприклад, до програми НАТО «Пріоритетний список потреб України» (Prioritized Ukraine Requirements List, далі — PURL) щодо закупівлі американської зброї для потреб України, ініційованої президентом США Д. Трампом та генсеком Альянсу М. Рютте в липні 2025 р., на середину жовтня 2025 р. доєдналися лише шість країн — Нідерланди, Німеччина, Канада, Швеція, Норвегія і Данія, якими було профінансовано зброю на 2 млрд дол. Згодом, завдяки зусиллям української дипломатії, до цієї програми, яка стала одним із ключових механізмів забезпечення критичних потреб України в озброєнні та оборонному обладнанні американського виробництва, приєдналися 29 країн (26 держав-членів НАТО та 3 країни-партнери). За перший рік цієї ініціативи загальний обсяг внесків цих держав сягнув 6,7 млрд дол. [40]. Щоправда, розподіл допомоги Україні між державами-членами НАТО, яка забезпечує до 80 % зброї для ЗСУ, є нерівномірним. Є 6—7 держав-лідерів, що закривають непропорційно велику частку витрат: на початок 2026 р. найактивнішими покупцями американської зброї для України були Норвегія, Нідерланди, Німеччина, Канада, Швеція та Данія [42; 43].

Наприклад, на початку 2024 р. Україна і Данія започаткували новий механізм фінансування закупівель озброєння для ЗСУ, який отримав назву «данської моделі». Це унікальний механізм фінансування, за якого уряд Данії напряму оплачує контракти на виготовлення озброєння на українських заводах. Це дозволяє купувати зброю дешевше, підтримувати економіку України й доставляти техніку на фронт значно швидше. На першому етапі реалізації «данської моделі» Україна отримала самохідні артилерійські установки «Богдана». Згодом було профінансовано виробництво безпілотників великої дальності, протитанкових і протикорабельних ракет. Завдяки цій ініціативі ЗСУ лише у 2024 р. отримали озброєння на загальну суму майже 538 млн євро. На 2025 р. Данією було зарезервовано 135 млн євро для закупівель в українській оборонній промисловості. «Я дуже пишаюся співпрацею між Данією та Україною в межах “данської моделі”, — заявив міністр оборони Данії Троелс Лунд Поульсен. — Я також вражений швидкістю, яку може забезпечити українська оборонна промисловість. Важлива підтримка вже на передовій або в дорозі, і я сподіваюся, що більше країн розглянуть можливість підтримки України через її оборонну промисловість. Данія й надалі лідируватиме» [44].

У 2026 р., як заявив на брифінгу 15 квітня після засідання формату «Рамштайн» у Києві генсек НАТО М. Рютте, Європа для України закупить у США зброю, включно з ППО, на 15 млрд дол. [45]. Водночас європейських союзників дедалі більше турбує життєздатність програми PURL щодо постачання американського озброєння Україні, оскільки війна в Ірані затяглася та стрімко виснажує запаси США. Окремі країни-донори також засумнівалися у прозорості витрачання Пентагоном виділених на цю програму коштів.

Ще однією проблемою західної підтримки України є реалізація плану Північноатлантичного альянсу щодо надання Україні додаткової військової допомоги.

Ще у грудні 2025 р. український міністр оборони Д. Шмигаль звертався до партнерів у форматі «Рамштайн» із пропозицією спрямовувати щонайменше 0,25 % ВВП на оборонні потреби України. Такі зобов'язання тоді взяли на себе три балтійські держави — Естонія, Латвія та Литва. До них незабаром приєдналися країни Скандинавії, Нідерланди й Польща. 22 травня 2026 р. генсек НАТО М. Рютте виніс на обговорення союзників пропозицію щодо можливості взяти на себе довгострокове зобов'язання надавати військову підтримку Україні в розмірі 0,25 % ВВП з наміром затвердити цей план на черговому саміті в Анкарі. Утім, ця ініціатива була заблокована п'ятьма провідними державами-членами НАТО — Великою Британією, Францією, Іспанією, Італією та Канадою, які були «не в захваті від цієї ідеї». «Я б дуже хотів, щоб більше країн, які так гарно відгукуються про Україну, також підкріплювали свої слова реальними грошима», — зреагував на це прем'єр-міністр Швеції У. Крістерссон [46].

Також виникли проблеми з реалізацією чеської снарядної ініціативи, завдяки якій Україна отримує до половини всіх великокаліберних боєприпасів. Після повернення в Чехії на посаду прем'єр-міністра лідера популістської партії АНО А. Бабиша кількість держав, які підтримують ініціативу із закупівлі боєприпасів для України, скоротилася вдвічі. Як заявив 26 травня 2026 р. президент Чехії П. Павел, «ініціатива і далі працює, однак проблема в тому, що її фінансують лише дев'ять країн, тоді як торік їх було 18» [47].

Отже, зважаючи на вимогу Д. Трампа, аби європейці платили більше за свою безпеку, ЄС вимушений в аварійному порядку адаптуватися до реальності, адже все ще основну відповідальність за національну безпеку несуть окремі країни. Новобранці НАТО — Швеція і Фінляндія, наприклад, ще до вступу в Альянс у 2023 р. мали розвинений оборонний комплекс, потужні збройні сили — відповідно 29 750 і 21 500 солдатів. Шведи, зокрема, переконані, що воювати повинна не лише армія, а все суспільство, про що свідчить військова доктрина Швеції, яка називається «Total Defense» («Цілісна оборона») [48]. Польща, маючи кордон із Калінінградською областю РФ, інтенсивно модернізує свою армію, одну з найбільших у Європі (планується збільшення до 500 тис. осіб). Але щодалі від Балтики й Центральної Європи, то ситуація з національними збройними силами є складнішою. У Німеччині, наприклад, яка має армію в 179 400 солдатів, лише почалися дебати про повернення до загального військового обов'язку. Невипадково, як свідчать результати опитування Інституту Insa на замовлення газети «Bild», у травні 2026 р. лише 17 % опитаних німців були впевнені у здатності своїх Збройних сил захистити країну в разі нападу іншої держави, а 72 % респондентів заявили про часткову або повну незгоду з тим, що Бундесвер зможе адекватно захистити Німеччину в разі атаки ззовні [49].

На перший погляд, більш боєздатними виглядають збройні сили Великої Британії (148 350 солдатів), Італії (203 900) та Франції (171 050). За рейтингом найпотужніших армій Європи Global Firepower на початку 2024 р. саме ці держави посідали перші три місця [50]. Але у британському випадку сухопутна армія є ахіллесовою п'ятою національних збройних сил, а британська стратегія загалом

виглядає досить суперечливо. З одного боку, Лондон відчуває тиск від Трампа — чого варті лише його «наїзди» на прем'єр-міністра Британії К. Стармера, або члена Британської співдружності націй — Канаду. З іншого боку, Британія хоче зміцнити відносини з Францією та Німеччиною, намагається політично товаришувати з Польщею, скандинавськими країнами та країнами Балтії. Тому британський прем'єр-міністр першим запропонував створити європейські миротворчі сили для України, хоча Велика Британія, як уже зазначалося, для цього не має достатньої сухопутної армії. Дебати щодо відновлення загального військового обов'язку теж завершилися нічим. Франція — найбільш мілітаризована держава в Європі, своєю чергою, має психологічну травму від низки поразок у Західній Африці, звідки у 2022—2024 рр. довелося терміново виводити війська. Це поставило під питання боєздатність навіть «Іноземного легіону» — еліти французької армії. Хоча президент Е. Макрон, дотримуючись «стратегії невизначеності», у 2023—2024 рр. «нічого не виключав» щодо можливості введення французьких військ в Одесу й навіть використання французької ядерної зброї, але прихід до влади в США Д. Трампа та зміна ставлення нової американської адміністрації до Європи (заява віцепрезидента Джей Ді Венса на Мюнхенській безпековій конференції в лютому 2025 р. про те, що Європу й США «більше не об'єднують спільні цінності») вимагають чіткішої стратегії європейської безпеки.

Рівно через рік, у лютому 2026 р., на черговій безпековій конференції в Мюнхені саме президент Франції Е. Макрон виклав бачення стратегічних змін, які Європа має зробити, щоби витримати тиск не лише США, а й Росії та Китаю. Насамперед він визначив питання України та її підтримки й допомоги з боку ЄС під час широкомасштабної війни «екзистенційним» для Європи: «Коли я чую, як деякі лідери закликають Україну визнати свою поразку, переоцінюючи Росію в цій війні, це величезна стратегічна помилка. Бо це так. Одного дня росіяни будуть змушені визнати, що від їхнього імені Росія вчиняє величезний злочин. А доки цей час не настане, ми не будемо знижувати планку (підтримки Києва й тиску на Москву — С. В.)». Також французький президент вважає, що в будь-якому мирному врегулюванні російсько-української війни Європа має грати роль більшу, ніж це уявляє собі Трамп, адже «без європейців не буде миру». Утім, на думку Макрона, навіть примушення Росії до миру не вирішить проблем, тому Європа має озброюватися, шукати креативні механізми стримування Кремля і вести ширші переговори про нову архітектуру безпеки для Європи. Президент Франції заявив, що на Європу чекає безпрецедентне втручання у вибори, можливість для якого створила цифрова епоха. «Маніпулювання інформацією, іноземне втручання, посилене онлайн-платформами та соціальними медіа є критичною проблемою», — підсумував він свій виступ у Мюнхені, запропонувавши запровадити в Європі жорстке регулювання соцмереж [51]. На початку березня 2026 р. через недовіру до безпекових гарантій США Е. Макрон оголосив про розширення ядерного арсеналу країни. Шукаючи альтернативні шляхи забезпечення ядерного стримування в Європі, Франція тепер розглядає можливість надання ядерних стратегічних ресурсів своїм союзникам. Низка європейських держав (Нідерланди, Бельгія, Греція та Німеччина) уже заявили про готовність при-

єднатися до французького проекту, а в деяких країнах, наприклад, у Польщі, навіть обговорюють можливість створення власних ядерних програм.

Отже, на п'ятий рік широкомасштабної російсько-української війни РФ отримала Європу, яка її сприймає як екзистенційну загрозу, про що свідчить збільшення оборонних витрат Європи у 2025 р. на 14 % — до 864 млрд дол. [52]. На жаль, це сприйняття поки що не знайшло втілення у реальній військовій політиці ЄС і Європа все ще не готова ефективно протистояти Росії у разі розширення її агресії на Захід. Міністр оборони Фінляндії Антті Хяккянен, наприклад, вважає, що найбільшим викликом для Європи у сфері оборони є пошук достатньої кількості людей для служби в збройних силах і зміцнення готовності громадян боротися за свою країну [53]. Мабуть, недарма Д. Трамп вважає, що правитель Росії «не боїться Європи». Відкритим залишається питання щодо створення об'єднаних збройних сил Європи або європейської армії за участю ЗСУ, до чого закликає і президент України В. Зеленський, тим більше, що нині Трамп розглядає можливість навіть виходу США з НАТО, яке називає «паперовим тигром», та виведення (або скорочення контингенту) американських військ з Європи. Дискусійною залишається готовність Європи погодитись на те, що РФ, наприклад, збереже тимчасово окуповану українську територію, не буде платити Україні репарації та частково нормалізує відносини зі США? Нарешті, нерозв'язаним є ключове питання — чи готовий ЄС підтримувати Україну у війні з Росією до поразки останньої? Чи вистачить Європі й Україні власного демографічного та економічного потенціалу для того, аби не тільки не програти, а перемогти Росію? Президент Чехії П. Павел, генерал у відставці та колишній голова військового комітету НАТО, закликає Альянс до «достатньо рішучих, можливо, навіть асиметричних» заходів у відповідь на неодноразові спроби Росії перевірити міцність східного флангу НАТО, та пропонує низку конкретних рішень, наприклад, відключити інтернет, ізолювати російські банки від світових фінансових систем, збивати літаки, що порушують повітряний простір країн Альянсу. «Інакше, — наголосив він в інтерв'ю "The Guardian" 22 травня 2026 р., — існує ризик, що Кремль посилить свої дії» [54].

На цьому тлі Україна перестає виглядати як «проблема» й дедалі більше сприймається як ресурс, без якого нова архітектура європейської безпеки просто не складеться. Найбільша бойова армія в Європі (800 тис. солдатів), досвід сучасної війни та швидка адаптація оборонної індустрії змінюють баланс: Європа вже не лише допомагає Україні — вона починає потребувати її як контриб'ютора безпеки, ключового елемента стримування. На цьому під час неформального засідання Ради Україна — НАТО в Гельсінгборзі 21 травня 2026 р. наголосив міністр закордонних справ України А. Сибіга: «Україна більше не просто просить про жертви; ми є учасником у забезпеченні безпеки, донором та партнером, готовим ділитися своїм досвідом із союзниками» [55]. Невипадково у вже згадуваному рейтингу найпотужніших армій Європи у 2024 р. Україна посіла четверте місце після Великої Британії, Італії та Франції.

З кінця 2025 р. Європа активно намагається повернути собі суб'єктність у переговорах щодо мирного плану для України. «Швидкому миру», якого прагнуть

США, протиставляється мир сталий і справедливий. Наприклад, коментуючи інформацію про новий «мирний план» США з 28 пунктів, Верховний представник Євросоюзу із закордонних справ та політики безпеки Кая Каллас заявила: «Ми, як європейці, завжди виступали за досягнення тривалого, сталого і справедливого миру, і вітаємо будь-які зусилля, спрямовані на це. Звісно, аби будь-який план працював, він має залучати Україну та Європу... Українці і європейці також мають погодитися на ці плани» [56]. 26 листопада 2025 р. після консультацій з міністрами закордонних справ ЄС К. Каллас виступила зі спеціальною заявою, у якій наголосила, що «дуже швидкий шлях до миру може призвести до слабкої угоди, яка поставить під загрозу безпеку та суверенітет України». Замість «швидкого миру / поспіху» вона запропонувала сильну позицію: підтримку України, військову й політичну, щоб вона могла вести переговори з позиції сили; мирний план має бути справедливим, всеосяжним, з гарантіями й зобов'язаннями для Росії — не навпаки; обов'язкова участь України та Європи у формуванні й підписанні такого плану — жодних рішень «за спиною»» [57].

З початку 2026 р. у Раді Євросоюзу тривають обговорення т. зв. стратегії Каллас, яка отримала назву «Мир через силу» й містить низку жорстких вимог до РФ. Ще одна дипломатична назва пакета — «Дзеркальний ультиматум», адже в ньому йдеться про відповідальність і поступки з боку російського агресора, а не жертви. Стратегія передбачає суттєві військові обмеження і встановлює ліміти на чисельність збройних сил та обсяги військових витрат РФ після війни. Крім того, передбачена ядерна демілітаризація — виведення ядерної зброї з території Білорусі. Повоєнний устрій базується на деокупації та відмові від юридичного визнання анексій. Причому російські війська мають піти не тільки з території України, але також звільнити частину Молдови (Придністров'я) та Грузії. Агресор також зобов'язаний виплатити репарації: потрібно офіційно зафіксувати вимогу до РФ компенсувати збитки Україні та державам ЄС. Гуманітарний блок передбачає негайне повернення в Україну всіх депортованих цивільних осіб і викрадених дітей, припинення гібридної війни Росії проти країн ЄС та НАТО, втручання у виборчі процеси в ЄС та сусідніх державах [58].

Очевидно, що для ухвалення подібного пакету «сильних вимог» потрібна єдність із цих питань у самому Євросоюзі. Але, як продемонстрували обговорення на Раді ЄС із закордонних справ, які відбулися в лютому — березні 2026 р., сформувати спільну позицію європейські країни поки не змогли. До того ж, актуальним залишається питання, чи зможе ЄС найближчим часом синхронізувати власну позицію щодо миру в Україні з Білим домом. Тому перед ЄС стоїть важливе завдання — довести адміністрації Д. Трампа, що будь-який мир без військових обмежень та інших зобов'язань для РФ призведе до нової війни через два — три роки. Як би ми не ставилися до непередбачуваних дій президента США, але без його участі сьогодні навряд чи можливі успішні мирні переговори, попри те, що Д. Трамп неодноразово заявляв, що «Україна — не наша війна». Міністр закордонних справ України А. Сибіга теж вважає, що участь США є необхідною умовою для досягнення реальних результатів у мирних зусиллях для завершення російсько-україн-

ської війни [59]. Водночас через розчарування переговорами щодо припинення війни в Україні, які очолює Д. Трамп, лідери ЄС за підтримки В. Зеленського готуються до потенційних переговорів із правителем Росії [60].

Слід також наголосити, що пропозиції Євросоюзу щодо мирного плану, який має обов'язково містити реальні гарантії безпеки, обмеження для агресора й участь партнерів, резонують із баченням громадянами України дійсно справедливого й всеосяжного миру із зобов'язаннями для РФ, а не навпаки. Руйнівні для української державності компроміси та «мир за будь-яку ціну» не сприймаються більшістю українського суспільства. Так, згідно з опитуванням, проведеним Київським міжнародним інститутом соціології в лютому 2026 р., 57 % українців категорично відкидають виведення українських військ з Донбасу в обмін на гарантії безпеки від США та Європи [61].

Попри внутрішні й зовнішні проблеми й виклики, Євросоюз продовжує підтримувати Україну. Лише за перше півріччя 2025 р., наприклад, ЄС передав Україні 10 млрд дол. доходів від заморожених російських активів, а на початку вересня 2025 р. ЄС перерахував Україні транш у розмірі 1 млрд євро в межах програми макрофінансової допомоги ERA, що фінансується коштом заморожених активів Росії. У листопаді 2025 р. Україна отримала від Євросоюзу новий транш на суму 5,9 млрд євро для збереження макрофінансової стабільності країни в умовах війни. Ця економічна допомога надійшла з двох джерел: 4,1 млрд євро в межах механізму ERA Loans — завершальний транш у рамках програми на 18 млрд євро, профінансованої з прибутків від заморожених російських активів, що є прикладом того, як РФ починає платити за свої злочини, і 1,8 млрд євро — у межах Ukraine Facility на підтримку реформ та європейську інтеграцію України [62]. Загалом від початку широкомасштабної війни ЄС виділив 43,3 млрд євро у вигляді макрофінансової допомоги лише для вирішення місцевих потреб України [63].

З оптимізмом оцінив підсумки 2025 р. у відносинах з Євросоюзом і міністр закордонних справ України А. Сибіга. Серед досягнень він назвав чотири нові пакети санкцій ЄС проти Росії, стабільну фінансову підтримку Євросоюзу, яка є фундаментальним фактором для стійкості України: загальний обсяг бюджетної підтримки України з боку ЄС у 2025 р. — близько 28,8 млрд євро, грудневе рішення Європейської ради про кредит ЄС для України обсягом 90 млрд євро на 2026—2027 рр., рішення про безстрокове замороження активів РФ в Європі до повного відшкодування Росією збитків за агресію, військова підтримка від ЄС — 2 млн артилерійських боєприпасів і забезпечення підготовки 19 тис. українських військових, фактичний рух у переговорах щодо членства України в ЄС, попри вето Угорщини, послідовна політична підтримка й поглиблення торговельно-економічної інтеграції України з ЄС, вагома підтримка енергетичної стійкості України, зокрема допомога «Нафтогазу» на близько 900 млн євро для підготовки до зими, розширення міжнародно-правової бази співпраці між Україною та Євросоюзом — укладення 19 угод або міжнародно-правових інструментів, «безпрецедентний» рівень координації та взаємодії з ЄС у рамках підтримки зусиль України щодо відновлення справедливого й сталого миру, про що свідчать майже 140 заходів, візитів

і контактів високого й найвищого рівнів і т. п. «Це не просто перелік досягнень та рішень. Це рік, у якому Україна стала ще на один крок ближчою до Європейського Союзу — системно, послідовно та незворотно», — підбив підсумки роботи України за 2025 р. у відносинах з ЄС А. Сибіга [64].

Утім, сьогодні, на п'ятому році широкомасштабної агресії РФ, Україна потребує / вимагає від Євросоюзу посилення військової та фінансової підтримки у війні та післявоєнній відбудові країни. Адже, наприклад, загальна вартість відновлення в Україні станом на 31 грудня 2025 р. досягла 588 млрд дол. (понад 500 млрд євро), що майже втричі перевищує номінальний ВВП України за 2025 р. Лише потреба у відновленні та модернізації енергетичного сектору України, зруйнованого масовими повітряними атаками РФ (за офіційними даними, з 2022 р. Росія 5796 разів атакувала енергосистему України), на наступні десять років становить понад 90 млрд доларів [65]. Так, після масованої та руйнівної російської атаки на Київ та інші міста України 24 травня 2026 р. міністр закордонних справ А. Сибіга закликав союзників подвоїти зусилля з підтримки України: «Ми закликаємо до додаткових оборонних можливостей, зокрема для захисту нашого повітряного простору; інвестицій у нашу оборонну промисловість; посилення тиску на Росію, включаючи заборону в'їзду для російських бойовиків, повне використання заморожених активів; рішучих політичних рішень щодо вступу України до ЄС та інших кроків» [66].

Тривалий час залишалася невирішеною доля репараційного кредиту Україні в розмірі 90 млрд євро на 2026—2027 рр., надання якого ухвалила Європейська рада ще у грудні 2025 р., але проти якого рішуче виступали Угорщина й Словаччина, які також блокували прийняття 20-го пакету санкцій ЄС проти Росії. Перед початком засідання Європейської ради 19 березня 2026 р. прем'єр-міністр Угорщини В. Орбан учергове заявив, що його країна не розблокує жодне сприятливе для України рішення, поки нафтопровід «Дружба», що зазнав значних пошкоджень через повітряні атаки РФ, не розпочне знову транспортувати дешеву російську нафту в Угорщину. Таку ж позицію зайняв і прем'єр-міністр Словаччини Р. Фіцо, заявивши, що його країна може вдатися до подальших кроків проти України через припинення постачання російської нафти трубопроводом «Дружба». За результатами обговорення цього питання, Європейська рада ухвалила висновки щодо України, під якими стоять підписи 25 лідерів держав ЄС, але без Угорщини й Словаччини, а президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн на пресконференції після цього саміту вкотре заявила, що «ми виконаємо це (позику Україні в 90 млрд євро) так чи інакше». Однак, перебуваючи 31 березня 2026 р. в Україні, очільниця зовнішньої політики Євросоюзу Кая Каллас заявила, що поки не може повідомити «гарних новин» щодо ухвалення 20-го пакета санкцій проти РФ та надання 90 млрд євро допомоги для України, але вона сподівається, що це рішення ухвалить наступна Європейська рада. І дійсно, Рада ЄС 23 квітня 2026 р., після парламентських виборів в Угорщині, на яких партія В. Орбана «Фідес» зазнала нищівної поразки, і зняття вето Угорщиною та Словаччиною після відновлення роботи нафтопроводу «Дружба», письмовою процедурою затвердила зміни до бюджету Євросоюзу на 2021—2027 рр., які дозволяють надати Україні 90 млрд євро кредиту, а також

схвалила 20-й пакет санкцій проти Росії, який блокувався з лютого 2025 р. [67]. Перший транш кредиту (6 млрд) надійде Україні найпізніше в червні 2026 р. [68].

Не менш важливим питанням у відносинах України та Євросоюзу є ставлення останнього й окремих держав-членів ЄС до членства нашої країни в ЄС. Зрозуміло, що поки триває підготовка ЄС до війни з путінською РФ, а окремі європейські держави залучені до війни на Близькому Сході, в Європі немає достатніх ресурсів на фінансування прийому України в ЄС. Утім, хоча ми не знаємо, чи вступить Україна (і коли) в НАТО, чи взагалі збережеться Північноатлантичний альянс, натомість вступ країни в ЄС став сьогодні неймовірно важливим для України й користується масовою підтримкою в українському суспільстві, але неоднозначно сприймається окремими європейськими політиками й державами-членами ЄС. Якщо керівництво України й українці схильні розглядати членство в Євросоюзі як передусім нагороду за стійкість у воєнному протистоянні з Москвою, а президент В. Зеленський вважає, що Україна заслуговує на повноцінне членство в ЄС уже в найближчі роки, то ця думка не зустрічає розуміння серед багатьох європейських лідерів і розходиться з багаторічною євроінтеграційною парадигмою, коли вступ до ЄС є насамперед нагородою за успішне демократичне реформування країни.

Отже, Євросоюз, зіткнувшись з економічною потужністю Китаю, реальною загрозою російської агресії та непередбачуваністю Д. Трампа, у тому числі в його ставленні до ЄС, переживає дійсно складні часи. Європейські країни намагаються кинути виклик домінуванню США та захистити здобутки євроінтеграції та ліберальні цінності, які, наприклад, рух MAGA¹ найбільше зневажає. Як заявив 25 квітня 2026 р. в Афінах Е. Макрон, «не слід недооцінювати, що зараз настав унікальний момент, коли президент США, президент Росії та президент Китаю категорично проти європейців. Отже, це саме той момент, коли нам слід прокинутися» [69]. А міністр закордонних справ України А. Сибіга вважає, що 2025 р. став визначальним у тому, щоб Європа «прокинулася» та остаточно змінила бачення своєї ролі й відповідальності за власну безпеку й добробут, і наголосив, що «Україна вітає роботу над збільшенням незалежності, стратегічної автономності та самодостатності Європи» [70].

Дійсно, останнім часом в Європі, серед європейської еліти й більшості громадян нарешті утверджується чітке переконання, що сучасна Європа потребує єдності як ніколи, що ЄС повинен трансформуватися та активізуватися для зміцнення своєї глобальної ролі в міжнародних відносинах і стати моральним лідером у світі, і що членство України в ЄС і НАТО є важливою гарантією європейської безпеки й стане суттєвим чинником процвітання Європи. На цьому було наголошено 8 липня 2026 р. у Декларації саміту НАТО в Анкарі, де йшлося про створення «сильнішої Європи в сильнішому Альянсі» за умови співпраці зі США й окремим

¹ MAGA (від «Make America Great Again» — «Зробимо Америку великою знову»), правий популістський політичний рух у США, започаткований Д. Трампом під час його виборчої кампанії 2016 р., який базується на націонал-консерватизмі, антилібералізмі, антиглобалізмі, жорсткій міграційній політиці та ідеології — «Америка понад усе».

пунктом зазначено: «Україна сприяє трансатлантичній безпеці, і держави-члени Альянсу єдині у своїй непохитній підтримці України, яка захищає свою свободу, суверенітет і територіальну цілісність. Європейські держави-члени Альянсу й Канада нині фінансують переважну більшість безпекової допомоги Україні за рахунок двосторонніх і багатосторонніх бюджетів. Держави-члени Альянсу підкреслюють, що така допомога повинна бути справедливою, передбачуваною і сталою у довгостроковій перспективі. У 2026 році держави-члени Альянсу зобов'язуються виділити 70 мільярдів євро для забезпечення України військовою технікою і організації допомоги та навчання, а також підтверджують суверенні зобов'язання забезпечити щонайменше аналогічний рівень допомоги у 2027 році. З цією метою ми вітаємо рішення Європейського союзу про виділення Україні багаторічного фінансування у рамках Позики на підтримку України» [71]. Але для цього Україна повинна продовжити системні реформи навіть в умовах затяжної війни проти російського агресора, зокрема посилити боротьбу з корупцією та провести судову реформу і, звичайно, завершити війну за допомогою ЄС і НАТО всеохопним, справедливим і сталим миром з урахуванням реального стану на російсько-українському фронті й трансформації західної підтримки України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ / REFERENCES

1. Rudenko, Ye. My boimosia zrozumity, shcho viina ne zakinchytsia za nashoho zhyttia — intervju z psykoanalitikom Yuriem Prokhas'kom. *Ukrainska pravda*. 01.03.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/03/01/8022974/> [in Ukrainian].
[Руденко Є. Ми боїмося зрозуміти, що війна не закінчиться за нашого життя — інтерв'ю з психоаналітиком Юрієм Прохаськом. *Українська правда*. 01.03.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/03/01/8022974/> (дата звернення: 15.03.2026)].
2. Prymost, V. Koly zakinchytsia viina. *Ukrainska pravda*. 07.02.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2026/02/07/8019400/> [in Ukrainian].
[Примост В. Коли закінчиться війна. *Українська правда*. 07.02.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2026/02/07/8019400/> (дата звернення: 25.02.2026)].
3. Hirnyk, K. "Tse pohani novyny": Erdogan zrobyv zaiavu pro viinu v Ukraini. *UNIAN*. 23.09.2025. URL: <https://www.unian.ua/world/koli-zakinchitsya-viyna-erdogan-dav-nev-tishniy-prognoz-13139229.html> [in Ukrainian].
[Гірник К. «Це погані новини»: Ердоган зробив заяву про війну в Україні. *УНІАН*. 23.09.2025. URL: <https://www.unian.ua/world/koli-zakinchitsya-viyna-erdogan-dav-nev-tishniy-prognoz-13139229.html> (дата звернення: 24.11.2025)].
4. Potiekhin, O. & Klymenko, Yu. Neopolityka proty bezpeky: soiuznytske strymuvannia ahresii v Yevropi XX — pochatku XXI st. Kyiv, 2023 [in Ukrainian].
[Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі XX — початку XXI ст. Київ, 2023. 552 с.].
5. Humeniuk, B. & Martynov, A. Futurolohiia mizhnarodnykh vidnosyn. Kyiv, 2025 [in Ukrainian].
[Гуменюк Б., Мартинов А. Футурологія міжнародних відносин. Київ, 2025. 375 с.].
6. Zelenskyi: Tsina odnogo roku viiny tse \$120 mlrd, polovynu treba des znaity. *Ukrainska pravda*. 17.09.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/17/7531318/> [in Ukrainian].

- [Зеленський: Ціна одного року війни це \$120 млрд, половину треба десь знайти. *Українська правда*. 17.09.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/17/7531318/> (дата звернення: 10.11.2025)].
7. Dubynianskyi, M. Fabryka pafosu. *Ukrainska pravda*. 21.03.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/03/21/8026298/> [in Ukrainian].
[Дубинянський М. Фабрика пафосу. *Українська правда*. 21.03.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/03/21/8026298/> (дата звернення: 30.03.2026)].
 8. Vidnyanskyi, S.V. & Martynov, A.Yu. Viina Rosii proty Ukrainy ta mizhnarodne spivtovarystvo. Kyiv, 2023 [in Ukrainian].
[Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Війна Росії проти України та міжнародне співтовариство. Київ, 2023. 336 с.].
 9. Sydorenko, S. "Tse korysno, shcho Ukraina napoliahaie na chlenstvi v NATO. Nezalezho vid toho, shcho bude z Aliansom". *Yevropeiska pravda*. 02.10.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2025/10/2/7221502/> [in Ukrainian].
[Сидоренко С. «Це корисно, що Україна наполягає на членстві в НАТО. Незалежно від того, що буде з Альянсом». *Європейська правда*. 02.10.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2025/10/2/7221502/> (дата звернення: 12.12.2025)].
 10. EU assistance to Ukraine. *European Commission*. URL : https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine_en (дата звернення: 25.03.2026).
 11. Haladei, A. Yevropa vydilyla bilshe hroshei na dopomohu Ukraini, nizh SSHa — doslidzhennia. *Mezha*. 12.08.2026. URL: <https://mezha.media/oboronka/yevropa-ssha-groshi-na-dopomogu-ukrajini-303981/> [in Ukrainian].
[Галадей А. Європа виділила більше грошей на допомогу Україні, ніж США — дослідження. *Межа*. 12.08.2025. URL: <https://mezha.media/oboronka/yevropa-ssha-groshi-na-dopomogu-ukrajini-303981/> (дата звернення: 12.03.2026)].
 12. Petrenko, R. "Ramshtain" vzhe dopomih Ukraini na \$150 miliardiv — Minoborony. *Ukrainska pravda*. 26.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/26/8031875/> [in Ukrainian].
[Петренко Р. «Рамштайн» вже допоміг Україні на \$150 мільярдів — Мініборони. *Українська правда*. 26.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/26/8031875/> (дата звернення: 15.05.2026)].
 13. Sydorenko, S. Ministr oborony Estonii: Zakhid maie zminyty "pidtrymku viiny" na "pidtrymku peremohy Ukrainy". *Yevropeiska pravda*. 31.08.2024. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/08/31/7193245/> [in Ukrainian].
[Сидоренко С. Міністр оборони Естонії: Захід має змінити «підтримку війни» на «підтримку перемоги України». *Європейська правда*. 31.08.2024. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/08/31/7193245/> (дата звернення: 15.05.2026)].
 14. Kuleba nazvav naibilshu pomytku Zakhodu — interv'iu RFI. *RFI*. 28.01.2025. URL: <https://www.rfi.fr/uk/> [in Ukrainian].
[Кулеба назвав найбільшу помилку Заходу — інтерв'ю RFI. *RFI*. 28.01.2025. URL: <https://www.rfi.fr/uk/> (дата звернення: 24.05.2026)].
 15. Ukrainske suspilstvo v umovakh viiny. Rik 2024: Kolektyvna monohrafiia. Kyiv, 2024. DOI: <https://doi.org/10.15407/book8.978-617-14-0292-8> [in Ukrainian].
[Українське суспільство в умовах війни. Рік 2024: Колективна монографія. Київ, 2024. 450 с. DOI: <https://doi.org/10.15407/book8.978-617-14-0292-8>].
 16. 52 % nimtsiv vvazhaiut, shcho Ukraina povynna postupytysia terytoriiamy zarady myru — opytuvannia. *Ukrainska pravda*. 27.08.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/08/27/7528058/> [in Ukrainian].

- [52 % німців вважають, що Україна повинна поступитися територіями заради миру — опитування. *Українська правда*. 27.08.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/08/27/7528058/> (дата звернення: 21.05.2026)].
17. Zelenskyu says Trump's Alaska summit "gave Putin what he wanted". *ABC News*. 07.09.2025. URL: <https://abcnews.com/Politics/zelenskyu-trumps-alaska-summit-gave-putin-wanted/story?id=125336611> (дата звернення: 12.05.2026).
 18. Zelenskyi poiasnyv, shcho vvazhaie peremohoiu dlia Ukrainy. *Ukrainska pravda*. 07.09.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/07/7529759/> [in Ukrainian].
[Зеленський пояснив, що вважає перемогою для України. *Українська правда*. 07.09.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/07/7529759/> (дата звернення: 12.04.2026)].
 19. U 2025 rotsi Zelenskyi zdiisnyv 60 vizytiv za kordon ta pryiniav 100 hlav derzhav ta uriadiv. *KPUA*. 31.12.2025. URL: <https://kp.ua/ua/amp/a723261-u-2025-rotsi-zelenskij-zdijsniv-60-vizytiv-za-kordon-ta-prijnjav-100-hlav-derzhav-ta-urjadiv> [in Ukrainian].
[У 2025 році Зеленський здійснив 60 візитів за кордон та прийняв 100 глав держав та урядів. *KPUA*. 31.12.2025. URL: <https://kp.ua/ua/amp/a723261-u-2025-rotsi-zelenskij-zdijsniv-60-vizytiv-za-kordon-ta-prijnjav-100-hlav-derzhav-ta-urjadiv> (дата звернення: 21.02.2026)].
 20. Liskovych, M. Holovnyi pidsumok samitu YeS: bezpeka Ukrainy — tse bezpeka Yevropy. *Ukrinform*. 07.03.2026. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3968140-golovnij-pidsumok-samitu-es-bezpeka-ukraini-ce-bezpeka-evropi.html> [in Ukrainian].
[Ліскович М. Головний підсумок саміту ЄС: безпека України — це безпека Європи. *Укрінформ*. 07.03.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3968140-golovnij-pidsumok-samitu-es-bezpeka-ukraini-ce-bezpeka-evropi.html> (дата звернення: 12.04.2026)].
 21. Military Balance. *The International Institute for Strategic Studies*. URL: <https://www.iiss.org/the-military-balance-plus/> (дата звернення: 12.06.2026)].
 22. Yevropeiski lidery v Briusseli skhvalyli plan pereozbroiennia YeS. *Suspilne. Novyny*. 06.03.2025. URL: <https://suspilne.media/964513-evropejski-lideri-v-brusseli-shvalili-plan-pereozbroenna-es/> [in Ukrainian].
[Європейські лідери в Брюсселі схвалили план переозброєння ЄС. *Суспільне. Новини*. 06.03.2025. URL: <https://suspilne.media/964513-evropejski-lideri-v-brusseli-shvalili-plan-pereozbroenna-es/> (дата звернення: 22.04.2026)].
 23. YeS pohodyv zbilshennia oboronnoho biudzhetu: 800 mlrd yevro na bezpeku Yevropy ta pidtrymku Ukrainy. *Slovo i dilo*. 06.03.2025. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/03/06/novyna/polityka/yes-pohodyv-rekordne-zbilshennya-oboronnoho-byudzhetu-800-mlrd-yevro-bezpeku-yevropy-ta-pidtrymku-ukrayiny> [in Ukrainian].
[ЄС погодив збільшення оборонного бюджету: 800 млрд євро на безпеку Європи та підтримку України. *Слово і діло*. 06.03.2025. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/03/06/novyna/polityka/yes-pohodyv-rekordne-zbilshennya-oboronnoho-byudzhetu-800-mlrd-yevro-bezpeku-yevropy-ta-pidtrymku-ukrayiny> (дата звернення: 28.04.2026)].
 24. Vons, R. Vystup Zelenskoho na ekstrenomu samiti v Briusseli: povnyi tekst. *Hlavkom*. 6.03.2025. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/vistup-zelenskoho-na-ekstrenomu-samiti-v-brjusseli-povnij-tekst-1048198.html> [in Ukrainian].
[Вонс Р. Виступ Зеленського на екстреному саміті в Брюсселі: повний текст. *Главком*. 6.03.2025. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/vistup-zelenskoho-na-ekstrenomu-samiti-v-brjusseli-povnij-tekst-1048198.html> (дата звернення: 25.03.2026)].
 25. Vysotska, T. Koshta zaiaavy, shcho YeS vzhe vidnaishov do 15 mlrd yevro na dodatkovu pidtrymku Ukrainy. *Yevropeiska pravda*. 07.03.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/03/7/7206606/> [in Ukrainian].

- [Висоцька Т. Кошта заявив, що ЄС вже віднайшов до 15 млрд євро на додаткову підтримку України. *Європейська правда*. 07.03.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/03/7/7206606/> (дата звернення: 24.05.2026)].
26. Vymir reform YeS — biznes samit Ukraina — YeS 2025 “ON THE ROAD TO URC 2025”. *SUP*. URL: <https://sup.org.ua/event/vymir-reform-ies-biznes-samit-ukraina-ies-2025-on-the-road-to-urc-2025/> [in Ukrainian].
[Вимір реформ ЄС — бізнес саміт Україна — ЄС 2025 «ON THE ROAD TO URC 2025». *СУП*. URL: <https://sup.org.ua/event/vymir-reform-ies-biznes-samit-ukraina-ies-2025-on-the-road-to-urc-2025/> (дата звернення: 12.03.2026)].
27. U Briusseli vidbuvsia forum DFNC2: EU Edition. *Uriadovyi portal*. 12.05.2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-briusseli-vidbuvsia-forum-dfnc2-eu-edition> [in Ukrainian].
[У Брюсселі відбувся форум DFNC2: EU Edition. *Урядовий портал*. 12.05.2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-briusseli-vidbuvsia-forum-dfnc2-eu-edition> (дата звернення: 25.05.2026)].
28. U Lvovi chotyry desiatky derzhav ukhvalyly politychne rishennia pro stvorennia Spetsialnoho trybunalu dlia kerivnytstva rf. *Uriadovyi portal*. 09.05.2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lvovi-chotyry-desiatky-derzhav-ukhvalyly-politychne-rishennia-pro-stvorennia-spetsialnoho-trybunalu-dlia-kerivnytstva-rf> [in Ukrainian].
[У Львові чотири десятки держав ухвалили політичне рішення про створення Спеціального трибуналу для керівництва рф. *Урядовий портал*. 09.05.2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-lvovi-chotyry-desiatky-derzhav-ukhvalyly-politychne-rishennia-pro-stvorennia-spetsialnoho-trybunalu-dlia-kerivnytstva-rf> (дата звернення: 12.05.2026)].
29. Krychkovska, U. & Balachuk, I. U Radi Yevropy skhvalyly rishennia pro zapusk spetsstrybunalu dlia Putina. *Ukrainska pravda*. 15.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/15/8034789/> [in Ukrainian].
[Кричківська У., Балачук І. У Раді Європи схвалили рішення про запуск спецтрибуналу для Путіна. *Українська правда*. 15.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/15/8034789/> (дата звернення: 10.06.2026)].
30. Bondareva, Kh. & Petrenko, R. Sybiha: Putin khotiv uviiti v istoriiu, i spetsstrybunal yomu dopomozhe. *Ukrainska pravda*. 16.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/16/8034957/> [in Ukrainian].
[Бондарева Х., Петренко Р. Сибіра: Путін хотів увійти в історію, і спецтрибунал йому допоможе. *Українська правда*. 16.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/16/8034957/> (дата звернення: 11.06.2026)].
31. Yoshka Fisher. Povnennia imperii: yakui syhnal dlia Yevropy nadislala zustrich Trampa z Putinym. *Yevropeiska pravda*. 21.08.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2025/08/21/7218328/> [in Ukrainian].
[Йошка Фішер. Повернення імперії: який сигнал для Європи надіслала зустріч Трамп з Путіним. *Європейська правда*. 21.08.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2025/08/21/7218328/> (дата звернення: 22.04.2026)].
32. Tyshchenko, K. Posol YeS: na Aliastsi brakuvalo tverdoi pozytsii ta rishuchosti ne postuptysia. *Ukrainska pravda*. 16.08.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/08/16/7526503/> [in Ukrainian].
[Тищенко К. Посол ЄС: на Алясці бракувало твердї позиції та рішучості не поступитися. *Українська правда*. 16.08.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/08/16/7526503/> (дата звернення: 24.04.2026)].
33. Semyzhenko, A. & Kuzmenko, Yu. Shcheodne shou Trampa chy dyplomatychnyi pro-riv? Inozemni media — pro zustrich Zelenskoho, Trampa ta yevropeyskykh lideriv. *Suspilne. Novyny*. 19.08.2025. URL: <https://suspilne.media/1094358-se-odne-sou-trampa>

- ci-diplomaticnij-proriv-inozemni-media-pro-zustric-zelenskogo-trampa-ta-evropejskih-lideriv/ [in Ukrainian].
[Семиженко А., Кузьменко Ю. Ще одне шоу Трампа чи дипломатичний прорив? Іноземні медіа — про зустріч Зеленського, Трампа та європейських лідерів. *Суспільне. Новини*. 19.08.2025. URL: <https://suspilne.media/1094358-se-odne-sou-trampa-ci-diplomaticnij-proriv-inozemni-media-pro-zustric-zelenskogo-trampa-ta-evropejskih-lideriv/> (дата звернення: 26.04.2026)].
34. U Paryzhi vidbulosia zasidannia koalitsii okhochoykh, pid chas yakoho obhovoryly hotovnist kozhnoi z krain zrobyty vnesok u harantuvannia bezpeky. *Prezydent Ukrainy*. 04.09.2025. URL: <https://www.president.gov.ua/news/u-parizhi-vidbulosya-zasidannya-koalitsiyi-ohochih-pid-chas-y-99953> [in Ukrainian].
[У Парижі відбулося засідання коаліції охочих, під час якого обговорили готовність кожної з країн зробити внесок у гарантування безпеки. *Президент України*. 04.09.2025. URL: <https://www.president.gov.ua/news/u-parizhi-vidbulosya-zasidannya-koalitsiyi-ohochih-pid-chas-y-99953> (дата звернення: 24.05.2026)].
35. Zelenskyi, Tramp i Koalitsiia okhochoykh provely perehovory: holovni zaiavy za pidsumkam samitu. *Suspilne. Novyny*. 04.09.2025. URL: <https://suspilne.media/1107086-zelenskij-tramp-i-koalicia-ohocih-zaversili-peregovori/> [in Ukrainian].
[Зеленський, Трамп і Коаліція охочих провели переговори: головні заяви за підсумками саміту. *Суспільне. Новини*. 04.09.2025. URL: <https://suspilne.media/1107086-zelenskij-tramp-i-koalicia-ohocih-zaversili-peregovori/> (дата звернення: 14.05.2026)].
36. Nastav chas dlia prypynennia vohniu v Ukraini — hensek OON na samiti ShOS. *Ukrainska pravda*. 02.09.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/2/7528897/> [in Ukrainian].
[Настав час для припинення вогню в Україні — генсек ООН на саміті ШОС. *Українська правда*. 02.09.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/09/2/7528897/> (дата звернення: 24.04.2026)].
37. Tramp namahavsia poslabtyu protyvykyv Zakhodu, ale, zreshtoi, obiednav yikh. Pidsumky samitu ShOS u Kytai. *Suspilne. Novyny*. 04.09.2025. URL: <https://suspilne.media/1106802-tramp-namagavsia-poslabtyi-protivnykiv-zahodu-ale-zrestou-obednav-ih-pidsumki-samitu-sos-u-kitai/> [in Ukrainian].
[Трамп намагався послабити противників Заходу, але, зрештою, об'єднав їх. Підсумки саміту ШОС у Китаї. *Суспільне. Новини*. 04.09.2025. URL: <https://suspilne.media/1106802-tramp-namagavsia-poslabtyi-protivnykiv-zahodu-ale-zrestou-obednav-ih-pidsumki-samitu-sos-u-kitai/> (дата звернення: 24.05.2026)].
38. Zaki Laidi. Podolaty zalezhnist vid SSHa: chy zdatna Yevropa samostiino podbaty pro svoiu bezpeku. *Yevropeiska pravda*. 14.07.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2025/07/14/7215844/> [in Ukrainian].
[Закі Лаїді. Подолати залежність від США: чи здатна Європа самостійно подбати про свою безпеку. *Європейська правда*. 14.07.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2025/07/14/7215844/> (дата звернення: 28.05.2026)].
39. NATO's support for Ukraine. *NATO*. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/natos-support-for-ukraine> (дата звернення: 22.04.2026).
40. Bondariva, Kh. Do initsiatyvy PURL iz zakupivli zbroi SSHa dlia Ukrainy pryednalos 24 krainy. *Yevropeiska pravda*. 31.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/31/7228175/> [in Ukrainian].
[Бондарєва Х. До ініціативи PURL із закупівлі зброї США для України приєдналось 24 країни. *Європейська правда*. 31.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/31/7228175/> (дата звернення: 24.04.2026)].

41. Diakonov, I. WP: Yevropeiski soiuzyky poboiuiutsia za maibutnie postachan amerykan-skoï zbroï dlia Ukrainy. *Ukrainska pravda*. 12.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/12/8034264/> [in Ukrainian].
[Д'яконов І. WP: Європейські союзики побоюються за майбутнє постачань американської зброї для України. *Українська правда*. 12.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/12/8034264/> (дата звернення: 26.05.2026)].
42. Sydorenko, S. Posol pry NATO nazvala 6 krain, shcho naibilshe dopomohly Ukraini u zakupivli zbroï v SSHA. *Yevropeiska pravda*. 11.02.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/02/11/7230912/> [in Ukrainian].
[Сидоренко С. Посол при НАТО назвала 6 країн, що найбільше допомогли Україні у закупівлі зброї в США. *Європейська правда*. 11.02.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/02/11/7230912/> (дата звернення: 22.03.2026)].
43. Vysotska, T. Riutte nezadovoleniy, shcho lyshe 6—7 derzhav Yevropy aktivno kupuiut zbroiu v SSHA dlia Ukrainy. *Yevropeiska pravda*. 22.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/22/7238089/> [in Ukrainian].
[Висоцька Т. Ріютте незадоволений, що лише 6—7 держав Європи активно купують зброю в США для України. *Європейська правда*. 22.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/22/7238089/> (дата звернення: 28.05.2026)].
44. “Danska model” pidtrymky oboronnoi promyslovosti Ukrainy: ZSU otrymaly ozbroiennia na 538 mln yevro. *ArmiiaInform*. 09.01.2025. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/01/09/danska-model-pidtrymky-oboronnoyi-promyslovosti-ukrayiny-zsu-otrymaly-ozbroyennya-na-538-mln-yevro/> [in Ukrainian].
[«Данська модель» підтримки оборонної промисловості України: ЗСУ отримали озброєння на 538 млн євро. *АрміяInform*. 09.01.2025. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/01/09/danska-model-pidtrymky-oboronnoyi-promyslovosti-ukrayiny-zsu-otrymaly-ozbroyennya-na-538-mln-yevro/> (дата звернення: 23.03.2026)].
45. Yemets, M. Hensek NATO viryt, shcho partnery znaidut potribni sumy na finansuvannia zbroï zi SSHA dlia Ukrainy. *Yevropeiska pravda*. 16.04.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/04/16/7235571/> [in Ukrainian].
[Ємець М. Генсек НАТО вірить, що партнери знайдуть потрібні суми на фінансування зброї зі США для України. *Європейська правда*. 16.04.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/04/16/7235571/> (дата звернення: 24.04.2026)].
46. Diakonov, I. 5 velykykh derzhav NATO zablokuvaly plan Aliansu shchodo nadannia Ukraini dodatkovoi viiskovoi dopomohy — ZMI. *Ukrainska pravda*. 25.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/25/8036250/> [in Ukrainian].
[Д'яконов І. 5 великих держав НАТО заблокували план Альянсу щодо надання Україні додаткової військової допомоги — ЗМІ. *Українська правда*. 25.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/25/8036250/> (дата звернення: 31.05.2026)].
47. Vons, R. Kilkist uchasnykiv cheskoï snariadnoi initsiatyvy dlia Ukrainy skorotylasia vdvi-chi — FT. *Hlavkom*. 26.05.2026. URL: https://glavcom.ua/world/world-politics/kilkist-uchasnykiv-cheskoji-snarjadnoji-initsiatiivi-dlja-ukrajini-skorotilasja-vdvichi-ft-1121949.html#google_vignette [in Ukrainian].
[Вонс Р. Кількість учасників чеської снарядної ініціативи для України скоротилася вдвічі — FT. *Главком*. 26.05.2026. URL: https://glavcom.ua/world/world-politics/kilkist-uchasnykiv-cheskoji-snarjadnoji-initsiatiivi-dlja-ukrajini-skorotilasja-vdvichi-ft-1121949.html#google_vignette (дата звернення: 31.05.2026)].
48. Poliakova, A. Yak Shvetsiia pidtrymuie Ukrainu i hotuietsia do viiny: Svitlana Zalishchuk pro korolia, donaty i dyplomatiiu. *Ukrainska pravda*. 07.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/05/07/8033504/> [in Ukrainian].

- [Полякова А. Як Швеція підтримує Україну і готується до війни: Світлана Заліщук про короля, донати і дипломатію. *Українська правда*. 07.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2026/05/07/8033504/> (дата звернення: 31.05.2026)].
49. Kovalchuk, O. Opytuvannia: 72 % nimtsiv nevpvneni u zdatnosti Bundesveru zakhysty-ty krainu u razі napadu. *Yevropeiska pravda*. 24.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/24/7238203/> [in Ukrainian].
[Ковальчук О. Опитування: 72 % німців невпевнені у здатності Бундесверу захистити країну у разі нападу. *Європейська правда*. 24.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/24/7238203/> (дата звернення: 31.05.2026)].
50. Viiskovi syly YeS opublikuvaly spysok naipotuzhnishykh armii Yevropy — yake mistse posila Ukraina. *Novyny.Live*. 28.01.2024. URL: <https://armiya.novyny.live/viiskovi-sili-ies-opublikovali-spisok-naipotuzhnishikh-armii-ievropi-iake-mistse-posila-ukrayina-149038.html> [in Ukrainian].
[Військові сили ЄС опублікували список найпотужніших армій Європи — яке місце посіла Україна. *Novyny.Live*. 28.01.2024. URL: <https://armiya.novyny.live/viiskovi-sili-ies-opublikovali-spisok-naipotuzhnishikh-armii-ievropi-iake-mistse-posila-ukrayina-149038.html> (дата звернення: 30.05.2026)].
51. Sydorenko, S. Ukraina peremohla u Miunkheni. Vse pro holovnu bezpekovu konferen-tsiu svitu ta yii naslidky. *Yevropeiska pravda*. 16.02.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2026/02/16/7231256/> [in Ukrainian].
[Сидоренко С. Україна перемогла у Мюнхені. Все про головну безпекову конференцію світу та її наслідки. *Європейська правда*. 16.02.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2026/02/16/7231256/> (дата звернення: 25.03.2026)].
52. Bondarieva, Kh. & Prots, A. SIPRI: Yevropa zbilshyla viiskovi vytraty na 14 % i stala ho-lovnym chynnykom yikh zrostannia u sviti. *Ukrainska pravda*. 27.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/27/8031979/> [in Ukrainian].
[Бондарева Х., Проц А. SIPRI: Європа збільшила військові витрати на 14 % і стала головним чинником їх зростання у світі. *Українська правда*. 27.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/27/8031979/> (дата звернення: 30.04.2026)].
53. Krychkovska, U. Ministr oborony Finliandii nazvav holovnyi vyklyk Yevropy u sferi oborony. *Yevropeiska pravda*. 07.07.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/07/7/7241159/> [in Ukrainian].
[Кричківська У. Міністр оборони Фінляндії назвав головний виклик Європи у сфері оборони. *Європейська правда*. 07.07.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/07/7/7241159/> (дата звернення: 7.07.2026)].
54. Hlushchenko, O. Prezydent Chekhii zaklykav NATO “pokazaty zuby” u vidpovid na provokatsii Rosii — The Guardian. *Ukrainska pravda*. 23.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/23/8036031/> [in Ukrainian].
[Глущенко О. Президент Чехії закликав НАТО «показати зуби» у відповідь на провокації Росії — The Guardian. *Українська правда*. 23.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/23/8036031/> (дата звернення: 31.05.2026)].
55. Hlushchenko, O. Sybiha: Vidbuvaetsia perelomnyi moment viiny. *Ukrainska pravda*. 22.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/22/8035851/> [in Ukrainian].
[Глущенко О. Сибіга: Відбувається переломний момент війни. *Українська правда*. 22.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/22/8035851/> (дата звернення: 31.05.2026)].
56. Yemets, M. & Romanenko, V. Kallas prokomentovala novyi “myrnyi plan” SShA: My ne pochuly pro postupky z boku Rosii. *Ukrainska pravda*. 20.11.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/11/20/8008148/> [in Ukrainian].

- [Ємець М., Романенко В. Каллас прокоментувала новий «мирний план» США: Ми не почули про поступки з боку Росії. *Українська правда*. 20.11.2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/11/20/8008148/> (дата звернення: 22.04.2026)].
57. Kaia Kallas porperedyla pro ryzyky shvydkoho myru dlia Ukrainy. *RBK-Ukraina*. 27.11.2025. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/kaya-kallas-porperedila-riziki-shvidko-go-miru-1764267780.html> [in Ukrainian].
[Кая Каллас попередила про ризики швидкого миру для України. *РБК-Україна*. 27.11.2025. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/kaya-kallas-porperedila-riziki-shvidko-go-miru-1764267780.html> (дата звернення: 22.04.2026)].
58. Davydenko, M. YeS vs “shvydkyi myr”: stratehiia “Myr cherez sylu” shchodo RF. *Engage*. 10.03.2026. URL: <https://engage.org.ua/ies-vs-shvydkyi-myr-stratehiia-myr-cherez-sylu-shchodo-rf/> [in Ukrainian].
[Давиденко М. ЄС vs «швидкий мир»: стратегія «Мир через силу» щодо РФ. *Engage*. 10.03.2026. URL: <https://engage.org.ua/ies-vs-shvydkyi-myr-stratehiia-myr-cherez-sylu-shchodo-rf/> (дата звернення: 22.04.2026)].
59. Bondarieva, Kh. & Kizilov, Ye. Sybiha: Bez SShA dosiahty myruz RF nemozhlyvo. *Ukrainska pravda*. 12.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/12/8034358/> [in Ukrainian].
[Бондарева Х., Кізілов Є. Сибіга: Без США досягти миру з РФ неможливо. *Українська правда*. 12.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/12/8034358/> (дата звернення: 31.05.2026)].
60. Kovalchuk, O. & Oliynyk, T. FT: Lidery YeS hotuiutsia do mozhlyvykh perehovoriv z Rosiieiu shchodo zavershennia viiny. *Ukrainska pravda*. 07.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/07/8033683/> [in Ukrainian].
[Ковальчук О., Олійник Т. FT: Лідери ЄС готуються до можливих переговорів з Росією щодо завершення війни. *Українська правда*. 07.05.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/05/07/8033683/> (дата звернення: 31.05.2026)].
61. Spryiniattia peremovyn ta stavlennia do propozytsii obminu Donbasu na harantii bezpeky: rezultaty opyтуvannia, provedenoho 12—24 liutoho 2026 roku. Presreliz pidhotovlenyi vykonavchym dyrektorom KMIS Antonom Hrushetskym. *KIIS*. 02.03.2026. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1589&page=1> [in Ukrainian].
[Сприйняття перемовин та ставлення до пропозиції обміну Донбасу на гарантії безпеки: результати опитування, проведеного 12—24 лютого 2026 року. Пресреліз підготовлений виконавчим директором КМІС Антоном Грушецьким. *KIIS*. 02.03.2026. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1589&page=1> (дата звернення: 22.04.2026)].
62. Pokotylo, O. YeS nadav Ukraini maizhe 6 mlrd yevro — kudy napravliat hroshi. *Online.ua*. 13.11.2025. URL: <https://news.online.ua/jes-nadav-ukrayini-maize-6-mlrd-jevro-kudi-napravliat-grosi-898785/> [in Ukrainian].
[Покотило О. ЄС надав Україні майже 6 млрд євро — куди направлять гроші. *Online.ua*. 13.11.2025. URL: <https://news.online.ua/jes-nadav-ukrayini-maize-6-mlrd-jevro-kudi-napravliat-grosi-898785/> (дата звернення: 22.04.2026)].
63. EU financial support to Ukraine. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en (дата звернення: 25.05.2026).
64. Yemets, M. Sybiha pidbyv pidsumky roboty Ukrainy za rik u vidnosynakh z YeS. *Yevropeiska pravda*. 27.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/27/7227992/> [in Ukrainian].

- [Ємець М. Сибіга підбив підсумки роботи України за рік у відносинах з ЄС. *Європейська правда*. 27.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/27/7227992/> (дата звернення: 23.03.2026)].
65. Muravskiy, A. Na vidnovlennia enerhetyky Ukraini potribno 90,6 miliarda dolariv na nastupni desiat rokiv. *Ekonomichna pravda*. 23.02.2026. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/na-vidnovlennya-energetiki-ukrajini-potribno-90-6-milyarda-dolariv-na-nastupni-desyat-rokiv-818325/> [in Ukrainian].
- [Муравський А. На відновлення енергетики Україні потрібно 90,6 мільярда доларів на наступні десять років. *Економічна правда*. 23.02.2026. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/na-vidnovlennya-energetiki-ukrajini-potribno-90-6-milyarda-dolariv-na-nastupni-desyat-rokiv-818325/> (дата звернення: 25.05.2026)].
66. Kovalchuk, O. Sybiha pislia rosiiskoi ataky zaklykav soiuzykiv podvoity zusyllia z pidtrymky Ukrainy. *Yevropeiska pravda*. 24.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/24/7238194/> [in Ukrainian].
- [Ковальчук О. Сибіга після російської атаки закликав союзників подвоїти зусилля з підтримки України. *Європейська правда*. 24.05.2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/24/7238194/> (дата звернення: 31.05.2026)].
67. EU financial support to Ukraine. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en (дата звернення: 31.05.2026).
68. U YeS rozblokuvaly 90 mlrd yevro dlia Ukrainy i zatverdylы 20-y paket sanktsii proty Rosii. *Ukrainska pravda*. 23.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/23/8031480/> [in Ukrainian].
- [У ЄС розблокували 90 млрд євро для України і затвердили 20-й пакет санкцій проти Росії. *Українська правда*. 23.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/23/8031480/> (дата звернення: 31.05.2026)].
69. Bondarjeva, Kh. & Petrenko, R. Makron: Teper proty nas SSHa, Kytai i Rosiia. *Ukrainska pravda*. 25.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/25/8031771/> [in Ukrainian].
- [Бондарєва Х., Петренко Р. Макрон: Тепер проти нас США, Китай і Росія. *Українська правда*. 25.04.2026. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/04/25/8031771/> (дата звернення: 31.05.2026)].
70. Yemets, M. Sybiha vvazhaie 2025 rik "rokom ostatochnoho probudzhennia Yevropy". *Yevropeiska pravda*. 27.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/27/7227993/> [in Ukrainian].
- [Ємець М. Сибіга вважає 2025 рік «роком остаточного пробудження Європи». *Європейська правда*. 27.12.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/12/27/7227993/> (дата звернення: 12.03.2026)].
71. The Ankara Summit Declaration. *NATO*. 8.07.2026. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2026/07/08/the-ankara-summit-declaration> (дата звернення: 8.07.2026).

Надійшла / Received 08.06.2026

Прийнята до друку / Accepted for publication 09.07.2026

Stepan VIDNIANSKYI

Doctor of Historical Sciences (Dr Hab. in History), Professor,

Corresponding Member of the NAS of Ukraine,

Head of the Department of the History of International Relations

and Foreign Policy of Ukraine,

Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

stepanvid@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-8825-7024>

THE TRANSFORMATION OF WESTERN SUPPORT FOR UKRAINE DURING RUSSIA'S FULL-SCALE INVASION

The purpose of the article is to examine the significant shifts in the international arena during the fifth year of Russia's full-scale invasion of Ukraine, taking place primarily under the influence of the foreign policy of the new U.S. administration led by Donald Trump, as well as the changing policies of Western states toward the Russo-Ukrainian War and assistance to Ukraine.

The methodology is grounded in general scientific and interdisciplinary approaches, enabling a comprehensive analysis of the transformation in Western support for Ukraine during Russia's full-scale invasion. **The scientific novelty** of the study lies in its systematic analysis, based primarily on the content analysis of Ukrainian and foreign media materials, of the European Union's intensified efforts as Ukraine's principal partner in providing political, military, and economic support. The article also examines the specific features and challenges associated with the implementation of this policy by individual EU member states, highlights issues related to the transformation of the European security system with Ukraine's participation, and analyses the increasing activity of Ukrainian diplomacy aimed at strengthening cooperation with countries around the world to defend and preserve Ukraine's statehood and independence, as well as to support the country's reconstruction during and after the Russo-Ukrainian War. **The conclusions** emphasize that European political elites and societies have increasingly come to recognize that Europe now requires unity more than ever before. In particular, the European Union must transform and intensify its activities to strengthen its global role in international relations and become a moral leader in the contemporary world. The article argues that Ukraine's membership in the EU and NATO represents an important guarantee of European security and could become a significant factor in the prosperity of the European continent. At the same time, Ukraine must continue systemic reforms even under wartime conditions, particularly in anti-corruption policy and judicial reform, while also working with the EU to end the war through a comprehensive, just, and sustainable peace.

Keywords: *Russo-Ukrainian War, European Union, United States, diplomacy, international assistance to Ukraine.*